

Kínai gazdaság – tartós sikertörténet

Bánhidi Ferenc

Konfuciusz Intézet

2008 március 25

Főbb témák

- Az elmúlt harminc év növekedésének tényezői
- Intézményi reformok és hatásaik
- Gazdasági fejlődési trendek
 - 1700 és 2003 között
 - 2003-2030 között

Források: Jonathan Anderson, Barry Naughton, Angus Maddison

Megelőlegezett következtetések

„A mérhetetlen kínai valóságot csak önmagával lehet mérni”

- A kínai növekedési modellnek van nemzetközi mintája
- Az intézményrendszer konvergál a fejlett piacgazdaságok rendszeréhez
- Az elmúlt harminc év egyfajta „helyreállítási periódus”
- A gyors növekedés folytatódik, de nem várható kínai dominancia

Növekedési tényezők 1978-2000 / 1

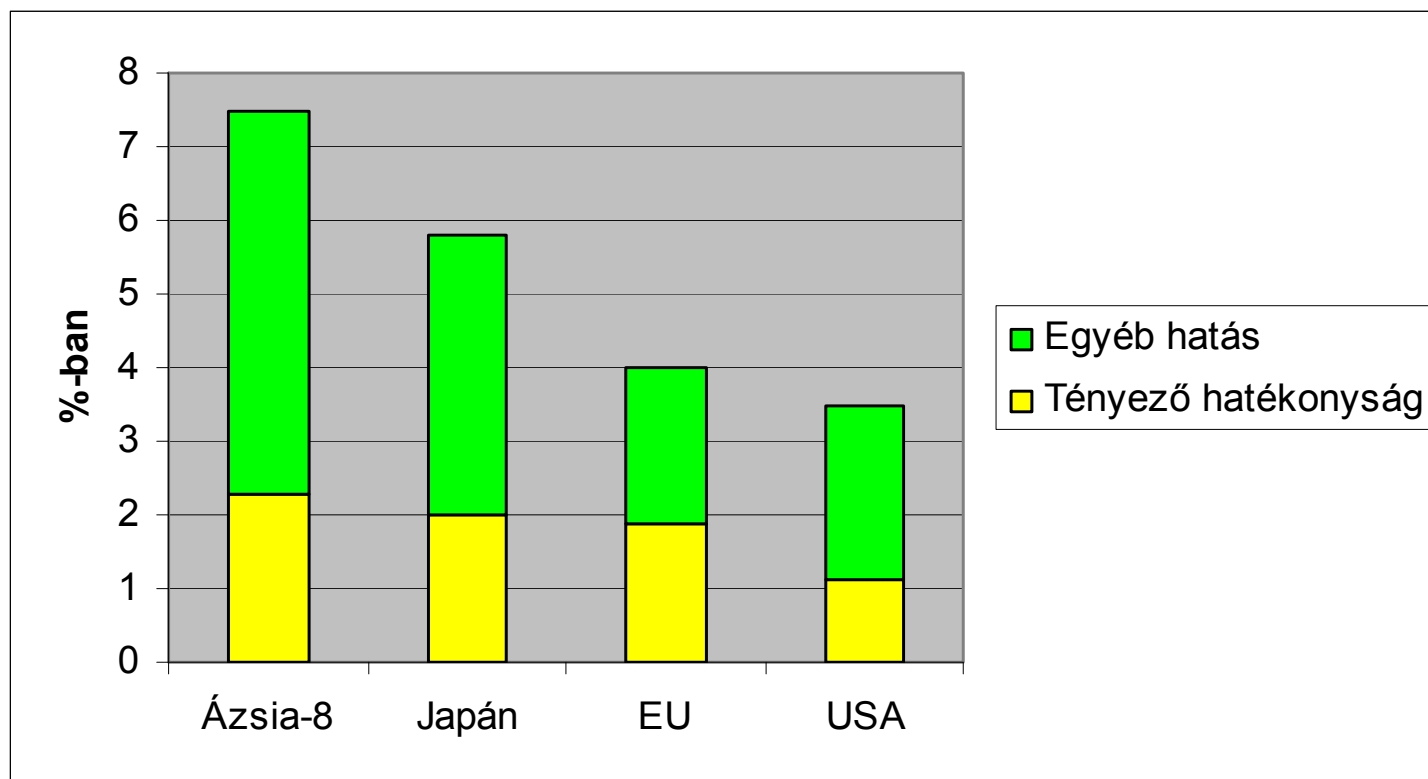
A tartósan gyors kínai növekedés nem egyedi, hasonló fejlődést mutattak a kelet-ázsiai országok is.

Ország	Periódus	GDP éves növ.
USA	1950-80	3.5%
Japán	1950-80	8.0%
Korea	1960-95	8.1%
Tajvan	1960-95	8.6%
Thaiföld	1960-95	7.5%
Malajzia	1960-95	6.9%

Forrás: Jonathan Anderson (2006)

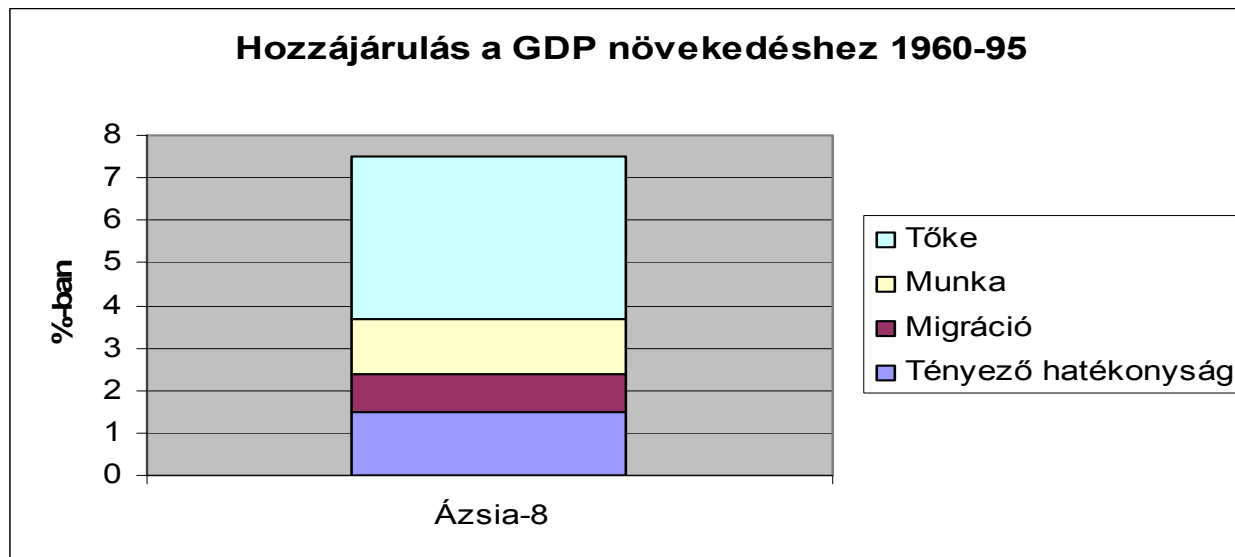
Növekedési tényezők 1978-2000 / 2

- Tényező hatékonyság összehasonlítása 1960-95 időszakban

Forrás: Jonathan Anderson (2006)

Növekedési tényezők 1978-2000/ 3

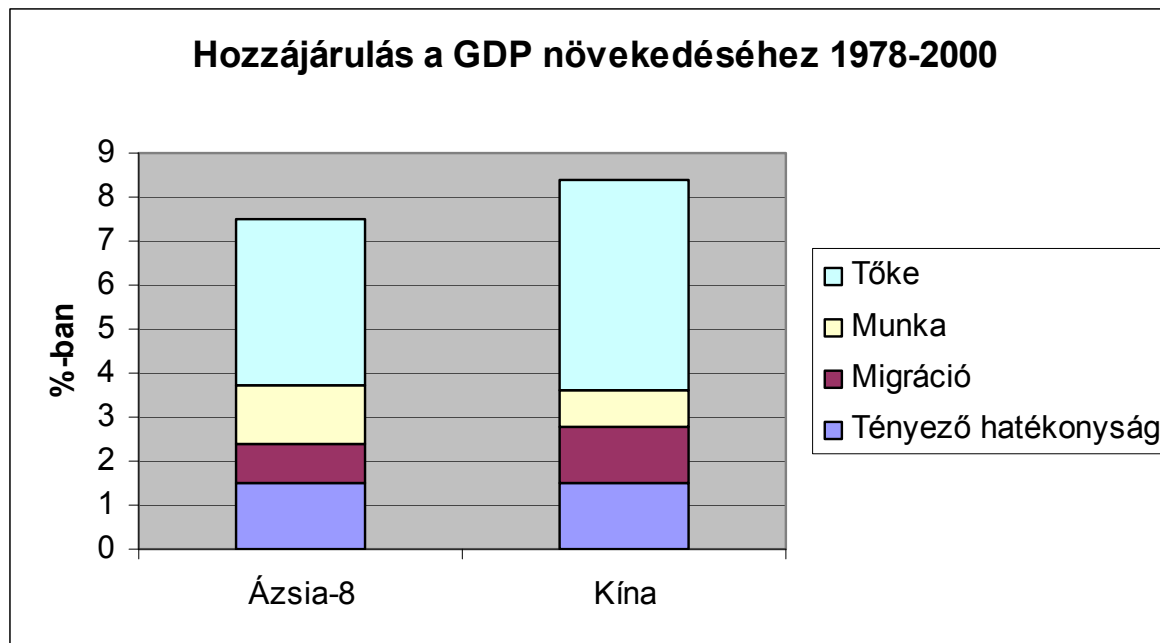

Forrás: Jonathan Anderson (2006)

Kelet-ázsiai növekedési modell két meghatározó tényezője:

- Magas megtakarítási hányad
- Export piacok fegyelmező ereje

Növekedési tényezők 1978-2000 / 4

Forrás: Jonathan Anderson (2006)

Kelet-ázsiai és a kínai növekedési modell jellemzői:

- Magas megtakarítási hányad
- Magas beruházási hányad
- Mérsékelt, de tartós termelékenység növekedés

Gazdasági rendszer reformja / 1

A reformnak nem volt célmodellje a különböző intézkedések lépésről-lépésre folyamatos vitákban alakultak ki

- A reformfolyamat tartós alapeleme a „felzárkózási konszenzus” volt
 - A növekedés, a nemzetközi versenyképesség fontosabb prioritás volt mint a katonai erő vagy a jólét (Kelet-Ázsia versus Kelet-Európa)
- Az ideológiai „tabutémákat” a politikai programokban ugyan nem, de a gyakorlatban kezelték (dekollektivizálás, privatizáció, munkanélküliség)

Gazdasági rendszer reformja / 2

Nyolcvanas évek reformjai	Kilencvenes évek reformjai
Óvatos, megegyezésre törekvő döntéshozatal	Erőteljes vezetői döntések (ázsiai válság, WTO belépés)
Piacok megnyitása fokozatos a vidéki gazdaság prioritása	Piacgazdasági intézmények megerősítése figyelem a pénzügyekre és a szabályozásra
Két csatornás (terv és piac) mechanizmusok	Hagyományos tervezés felszámolása
Egyedi megállapodások erős ösztönzőkkel (szerződéses rendszerek)	Egységes szabályok (adórendszer)

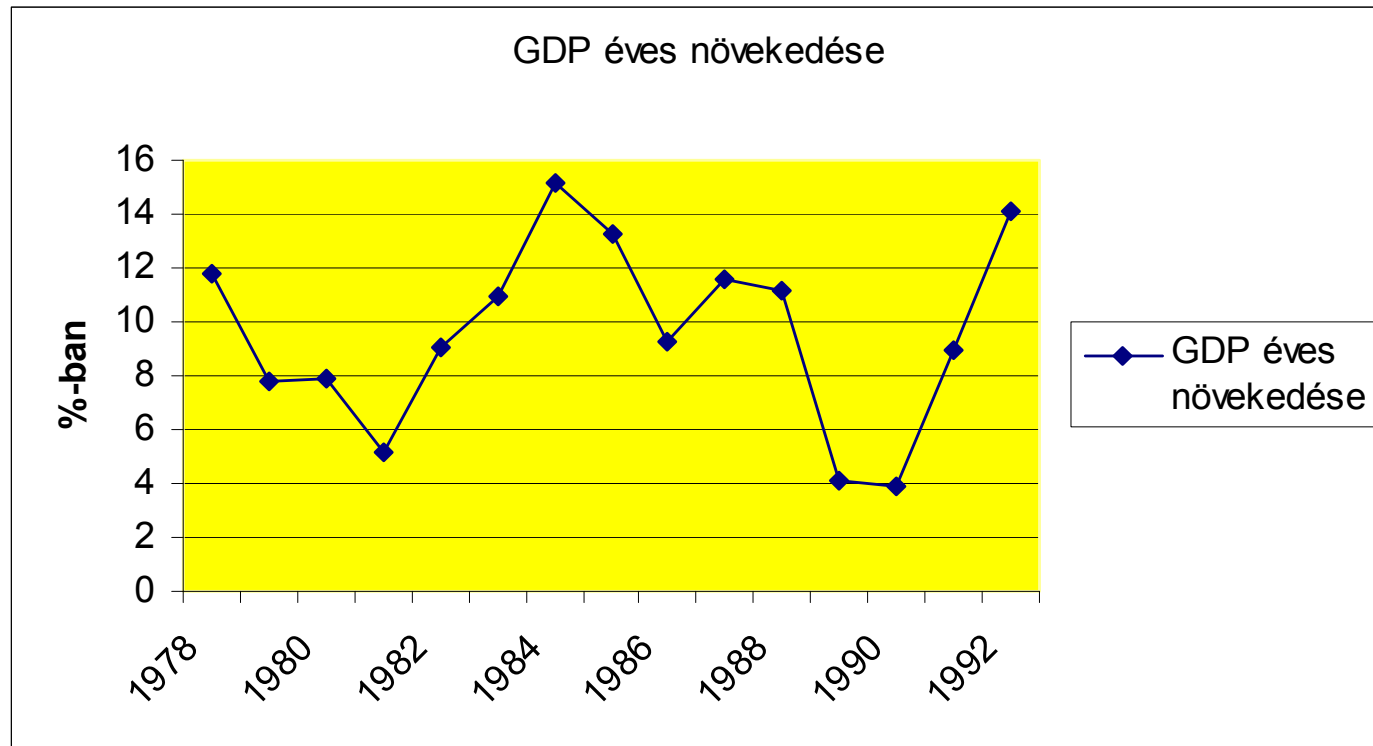
Forrás: Barry Naughton (2007)

Gazdasági rendszer reformja / 3

Nyolcvanas évek reformjai	Kilencvenes évek reformjai
Piaci verseny az új belépők segítségével, privatizáció tabu	Állami szféra átalakítása, bújtatott privatizáció
Döntéshozatal és állami erőforrások decentralizációja	Recentralizáció, a makrogazdasági szabályozás megerősítése
Hiánygazdaság erős inflációs hatásokkal	Kínálati piac, defláció
Reform vesztesek nélkül	Reform vesztesekkel

Forrás: Barry Naughton (2007)

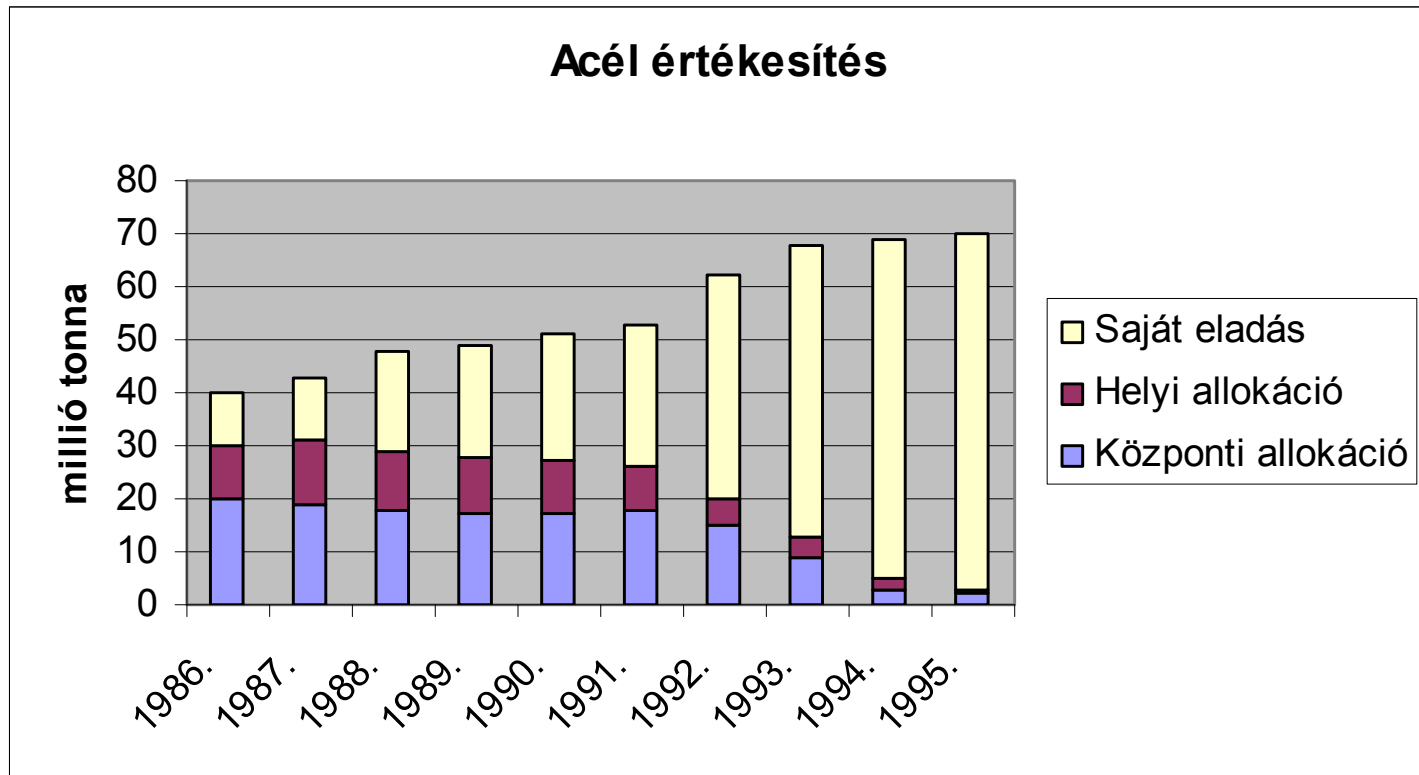
Gazdasági és politikai ciklusok a nyolcvanas években

Forrás: Barry Naughton (2007)

Egymás váltó reform-párti (1979, 1984, 1987-88) és reform-ellenes (1981-82, 1986, 1989) időszakok, amelyek gazdasági ciklusokat hoznak létre

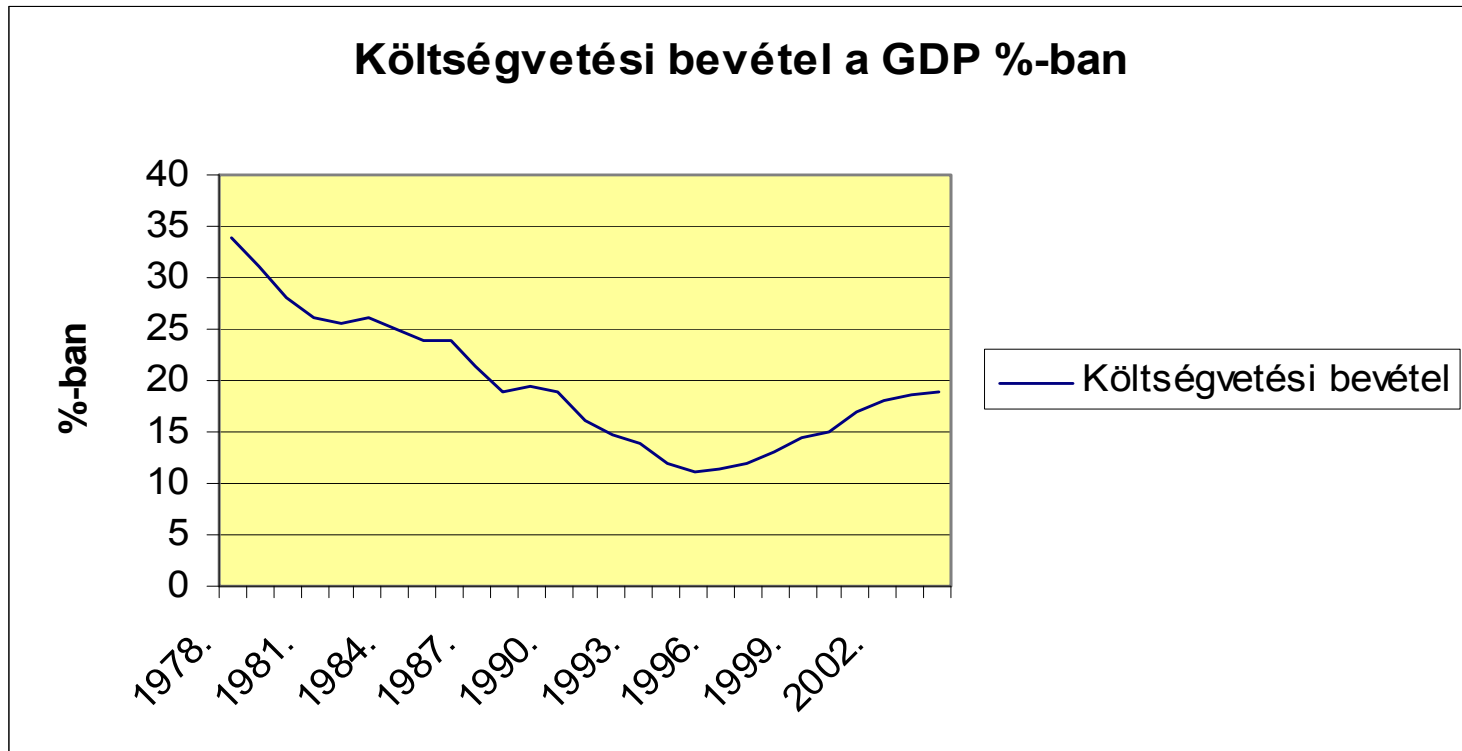
Kétcsatornás makro szabályozási rendszer

Forrás: Barry Naughton (2007)

A terv alapú értékesítés arányának fokozatos csökkentése segítette a vállalatok alkalmazkodását az új környezethez

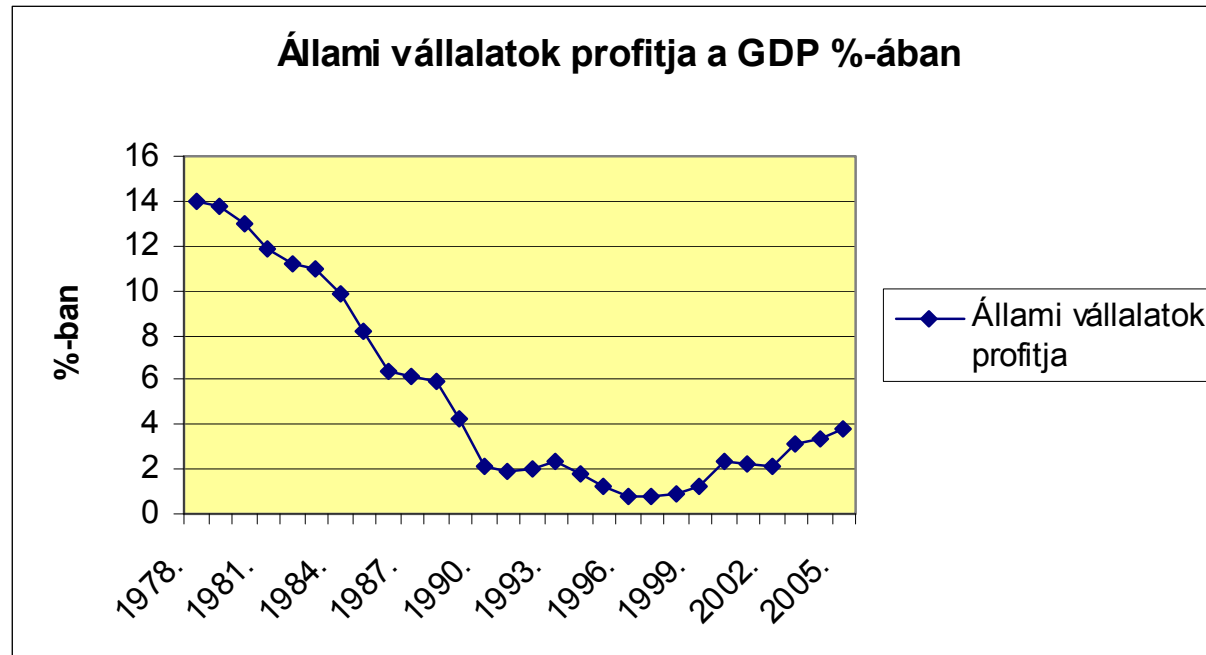
A költségvetés konszolidációja a kilencvenes években

Forrás: Barry Naughton (2007)

A költségvetés helyzetét 1994-ben az ÁFA rendszer bevezetésével majd az állami vállalatok átalakításával konszolidálták.

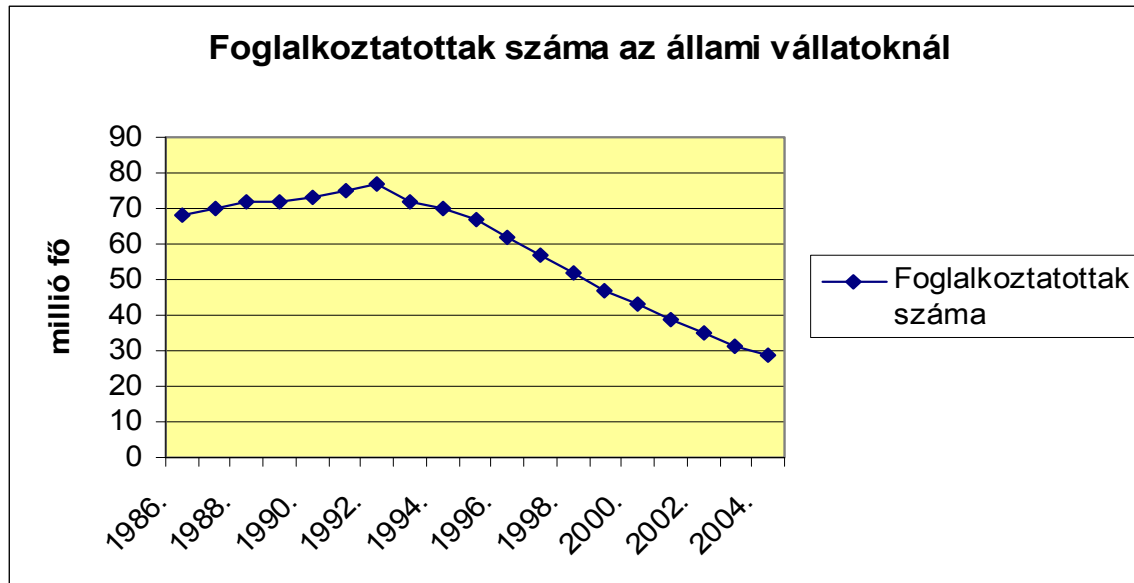
Az állami vállalatok átalakítása

1996-ra az állami tulajdonú vállalatok profitja gyakorlatilag eltűnt az állami szektor átalakítása elkerülhetetlenné vált.

- Ennek egyik formája a társasággá átalakítás, majd néhány nagy vállalatnál a hazai és külföldi tőzsdére vitel voltak

Állami szektor átalakításának hatása a foglalkoztatásra

Forrás: Barry Naughton (2007)

1994 és 2004 között az állami szektor foglalkoztatása 40 millió fővel csökkent

- 1997-ben a városi munkanélküliek száma 16 millió volt a munkanélküliségi ráta 8-10% (hivatalos 3%) volt
- 2004-ben már csupán 10 millió munkanélküli volt, a munkanélküliségi ráta 4%

Néhány záró gondolat az intézményi reformokhoz

- Kína elkerülte a kelet-európai reformokra jellemző sokterápiát, de a kilencvenes évek reformjai radikálisnak nevezhetők
 - Az állami szektor leépítése űrt hagyott a városi szociális ellátó rendszerekben
 - A költségvetési recentralizáció és takarékoság negatív következményekkel járt a vidéki ellátó rendszerekre is (egészségügy, oktatás)
- E társadalmi feszültségek oldása az új évezredben megkezdődött, erre a WTO belépés hatására gyorsuló növekedés megteremtette a fedezetet

Kína pozíciója a világgazdaságban / 1

GDP egy főre 1990 dollárban vásárlóerő paritáson	1952	1978	2003
Nyugat-Európa	4 963	12 621	19 912
USA	10 316	18 373	29 037
Japán	2 336	12 585	21 218
Oroszország	3 120	7 420	6 323
Kína	538	978	4 803
India	629	966	2 160
Afrika	928	1 488	1 549
Világ	2 260	4 432	6 516

Forrás: Angus Maddison (2007)

Kína pozíciója a világgazdaságban / 2

Részesedés a világ GDP-ből %-ban	1700	1820	1952	1978	2003
Kína	22,3	32,9	5,2	4,9	15,1
India	24,4	16,0	4,0	3,3	5,5
Japán	4,1	3,0	3,4	7,6	6,6
Nyugat-Európa	21,9	23,0	25,9	24,2	19,2
USA	0,1	1,8	27,5	21,6	20,6
Szovjetunió	4,4	5,4	9,2	9,0	3,8

Forrás: Angus Maddison (2007)

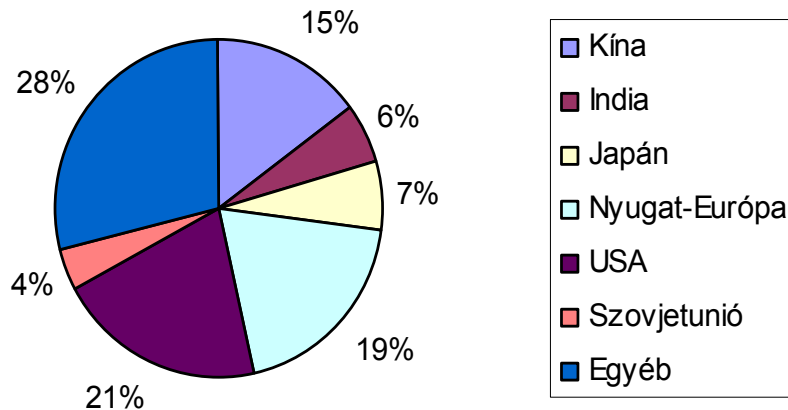
Növekedési előrejelzés 2003-2030

Egy főre jutó GDP éves növekedése %-ban	1978-2003	2003-2030
Nyugat-Európa	1,8	1,7
USA	1,9	1,7
Japán	2,1	1,3
Fejlett országok	1,9	1,7
Kína	6,6	4,5
India	3,3	4,5
Oroszország	-1,5	3,5
Fejletlen országok	2,0	3,0
Világ	1,6	2,2

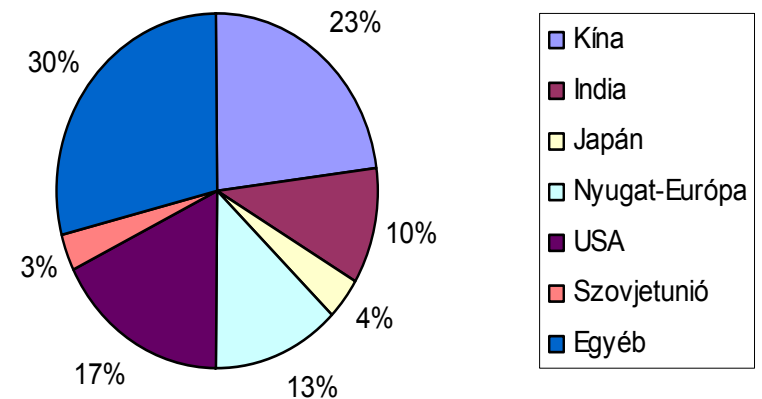
Forrás: Angus Maddison (2007)

Növekedési előrejelzés 2003-2030

Részesedés a világ GDP-ből 2003-ban

Részesedés a világ GDP-ből 2030-ban

Forrás: Angus Maddison (2007)

Kína bár részesedése tovább nő, még 2030-ban sem lesz a világ meghatározó gazdasági hatalma

- Nyugat-Európa és az USA együtt továbbra a világgazdaság központja marad

A növekedési előrejelzés feltételezései

Kínálati oldalon

- A megtakarítási és beruházási hányad magas marad (ázsiai minták)
- Jelentősen csökken a munkaerő-kínálat (2020-tól csökken a foglalkoztatás)
- A termelékenység növekedési üteme csak kisebb mértékben csökken

Keresleti oldalon

- Export növekedés mérséklődik, de csak fokozatosan (strukturális átalakulás kelet-ázsiai minták alapján)
- Beruházási struktúra nemzetközi összehasonlításban hatékonynak minősíthető

Felhasznált szakirodalom

UBS Investment Research Asian Economic Perspectives

Jonathan Anderson: How to Think on China 2006 január

Barry Naughton: The Chinese Economy Transitions and Growth

The MIT Press 2007

OECD Development Centre Studies

Angus Maddison: Chinese Economic Performance in the Long Run

OECD 2007